

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De Vicario Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

2. Curam animarum committere c. Cum
suis eo. 3. Excommunicationis sententiam
ferre solenniter. c. Archidiacono eo, nisi
ex consuetudine. 4. Nullam jurisdictionem
in Monasteria intra terminos suos
constituta habet. c. dilecto eo. Moscon. lo. cit.
Avila de Censuris par. 2. c. 3. disp. 1. dub. 1. Silv.
V. Archid. n. 3. & seq.

V. De curâ animarum ambigitur, ha-
beatne illam vi muneris sui, ita ut possit
Sacramenta administrare? Censeo habe-
re, cum sit Episcopi Vicarius, posseque vel
per se, vel per alios Sacramenta admini-
strare. Nam penes ipsum, ut diximus n. 1.
potestas jurisdictionis erat olim in reli-
quos presbyteros, eorum, aliorumque
confessiones audiebat, curâ illorum ipsi
commisâ c. *Officium de off. Archip.* Quin
etiam plebi cui præficiebatur, Sacramen-
ta ministrabat, pœnitentium Laicorum
confessiones excipiebat, & à peccatis ab-
solvebat. *Nicol. Garz. de benef. 7. c. 7. Azor.*
II. l. 3. c. 25. Riccius in Praxi aurea. resol. 328.
Dixi olim fecisse, quia successu temporis
vetus Ecclesiæ forma in ejusmodi officii
mutata est, aded, ut non facile sit genera-
tim definire, quænam hoc tempore Archi-
diaconi Archipresbyteri, & aliorum pro-
vincia sit. Cujus rei etiam illud non leve
argumentum est, quod hoc tempore plu-
res in una Ecclesia Archidiaconi visuntur.
In Toletana sex, in aliis quibusdam quin-
que in nonnullis tres reperies An propter
populi multitudinem, an hic quoque am-
bitio sedem nacta est? *Barb. l. cit. Abb. in c.*
Cum satis de off. Archid. Barb. de Canon. cap.
5. n. 37. Zerola par. 1. V. Archidiaconus.

VI. Quamvis jure communi, ut dixi-
mus n. 2. Archidiaconi dignitas post Epif-
copum prima sit, consuetudo tamen in

multis locis contrarium invexit, ita ut ali-
cubi tertium locum obtineat: alibi, ut in
nostra hac Germania ne nomen quidem
extat, sed illius loco Vicarius Generalis
præest, qui, cum nihil obstat, omnia, quæ
Archidiacono tribuuntur, exequi potest.
Azo. II. l. 3. c. 15 Barb. c. cit. n. 38. & 39 Navar.
c. 17. n. 135. Silv. V. Archid. Tabiena. & Armil.
n. 8. annotans, quod Archidiaconus Bono-
niensis habeat potestatem ex privilegio
absolvendi excommunicatos studiorum
causa ibi commorantes, & ibi delinquen-
tes propter violentam manuum injectio-
nem in Clericum. Item quod ex Honorii
III. privilegio conferat gradum Doctora-
lem. Glo. in Clem. 2. V. suspensum de Magistr.

VII. In quibusdam locis propter ordi-
nariam potestatem coercendi subditos
Prælati titulo honoratur. Apud nos, *ait,*
Chapeville, sunt etiam Prælati Archidia-
coni, cum habeant jurisdictionem ordi-
nariam in foro exteriori coercendi sub-
ditos per pœnas, & censuras Ecclesiasticas,
ut patet ex generali concordia inter Epif-
copum Leodiensem, & suos Archidiaconos,
quæ habetur in antiquis statutis Syn-
odalibus Ecclesiæ Leodiensis. Quibus,
ut apparet, annumerandi sunt, & Decani
primarii, & secundarii Cleri Leodiensis
propter eand. rationem.

§. II.

De Vicatio Generali.

I. Vicarii generatim loquendo quadru-
plices sunt. 1. Perpetui. 2. Tempo-
rales. 3. Horum aliqui simpliciter quoad
omnia loca, & negotia: quidam verò se-
cundum quid, quoad aliquem locum,
vel aliqua negotia tantum. Hos aliquando
Pōtifex, aliquando Episcopi, vel alii Prælati
consti-

constituunt Si extra Urbem, forentes aut foranei appellantur, non à foro ut aliqui volunt, sed quia foris habent & exercent potestatem suam. Sunt alii insuper, qui ab Episcopo vel Prælati aut Canonicis majoribus deputantur, ut quia ipsi legitimè impediti sunt, in Ecclesiâ eorum loco divinum officium peragant, in quem finem præbendâ, vel congrua portione fructuû fruuntur. De quibus omnibus V. Card. Imolam. Angelum. Canis. l. 1. tit. 22. Sylvestrum V. Vicarius. Reginald. l. 3. tit. 1. sect. 4. Cuchum l. 1. tit. 20. Nobis hic de Vicario Episcopi Generali tantum sermo est.

II. Vicarius Generalis idem est, qui Officialis. Officialis autem alicubi vocatur. Missus Dominicus c. 2. de regular. & c. 1. de stig. & malefic. Dignitas est, quamvis beneficium non sit. Unde cum officio suo potest Canonicatum obtinere in qualibet Ecclesiâ. Abb. in c. Cum multa de præb. Et quamvis jure communi Archidiaconus Episcopi Vicarius sit, nihil vetat hoc vel omnino sublato, vel sine curâ, & administratione relicto Vicarium Generalem creare etiam absque Capituli consensu: quin etiam duos, si consuetudo ferat. Azor. II. l. 3. c. 43. Moscon. l. 1. par. 1. c. 10.

NOTA quod dixi Vicarium Generalem eundem esse cum Officiali, non ubique locum habet. In Italiâ quidem vix distinguuntur, teste Sylv. & Diaz. Alibi Officialis causas forenses judicat. In nostra Germania causas matrimoniales.

III. Falsò putârunt aliqui, potestatem Vicarii Generalis delegatam esse. Quamvis enim per liberam Episcopi voluntatem constituatur, jurisdictionem suam ab ipso jure adipiscitur. Hinc judex ordinarius est subditorum diœcesis & ex eodem

cum Episcopo suo tribunali jurisdictionem exercet c. Romana de appell. in 6. & c. 2. de consuet. eo. ubi damnatur consuetudo ab Episcopi Vicario ad Episcopum appellandi. Hanc ob causam Archidiaconum præcedit, quia Archidiaconus diversum ab Episcopo tribunal habet. Maranta pag. 55. Canisius l. 1. tit. 22. Lancel. tit. 15. Az. II. l. 3. c. 43. Q. 9. Felin. in Rubr. de majorit. & obed. Rebuff. hoc tit. n. 40.

IV. Vicarius Generalis omnium diœcesanorum confessiones audire, dimissorias dare, matrimonii assistere, & pro iisdem licentiam alii concedere potest. Nô minùs in foro externo causas cognoscere, mandare, judicare, atque etiam excommunicare potest. Præterea decretum interponere in alienationibus circa res, & bona minorum: in emancipationibus quoque, & manumissionibus dare tutores, & curatores, expedire denique omnia, quæ ad jurisdictionem pertinent. l. suggerente de off. ejus, qui vices obtinet. l. mandatâ de off. ejus, cui mandata est jurisdictio. Atque in his omnibus si quid legitimè egerit vel ordinârît, ab Episcopo revocari vel irritari non potest. Sylv. V. Archidiaconus. Zerola pa. 1. V. Vi. Moscon. l. 1. c. 10. Avila de Censur. disp. 1. dub. 1. carius. Fillius. tract. 9. c. 5. n. 102. Reginald. l. 1. c. 6. n. 48.

V. Ad ea quæ merè gratuita sunt, ut collatio beneficiorum, dispensatio in irregularitatibus ex delicto occulto, denunciationibus matrimonii, & similibus non extendit se ordinaria Vicarii Generalis potestas. Episcopis tamen liberum est ampliare, & extendere illius potestatem tam circa modò nominata, quam etiam circa alia, ut praxis ipsa testatur. Diaz. c. 75. Azor. loc. cit. Lancelot. l. 1. tit. 15. Garz. pa. 5.

cap. 8. Laym. l. 1. tr. 4. cap. 7. §. 5. num. 19.

VI. Mortuo episcopo, vel deposito Vicarii Generalis potestas statim expirat etiam cœptâ causâ. *Glo. communiter recepta in Clem. ult. de Procuratorib. V. Contestata.* Atque in hoc iurisdictionio Vicarij Generalis à delegata differt, quia hæc quoad negotia inchoata non deficit cum ipso Delegante c. *Gratum de off. Deleg.* Nec mirum, quia idem episcopi & Vicarij tribunal est. Idem fiet, si episcopus excommunicetur, vel suspēdatur. Nam in tali eventu quamvis retineat iurisdictionem, exercere non potest. c. 1. *de off. Vic. in 6. Glo. in Clem. ult. de procuratorib. Abb. in c. Licet undique de off. deleg. n. 8. Zerola par. 1. pag. 698. Excipe Vicarium Generalem Papæ, cuius potestas non expirat mortuo Papa, Barb. in c. sua nobis de off. Vicarij. Addit Piasecius Par. 2. c. 4. pag. 262. episcopo ut suspecto recusato, ex eadem causa Vicariū recusari posse c. *Insinuante. de off. deleg. Abb. ibid. n. 2.* Vide sis, an non locū hic vendicet sibi *Regula 42. iuris in 6. Accessorium naturam sequi convenit principalis?**

VII. Qui extra Urbem in oppidis, & pagis constituuntur ut n. 1. dixi Vicarii, Foranei, aut Rurales appellantur, quorum iurisdictionio non ordinaria, sed delegata est, & diversum ab episcopo tribunal. Vnde ab illorum sententia appellare licet, vel ad episcopum, vel Vicarium generalem eiusdem. Præterea non videntur habere dignitatem, nisi alicubi speciali jure aut consuetudine introductum sit. *Glo. Clement. 2. V. Foraneo. de rescript. Piasecius Par. 2. c. 4. Zerola par. 1. V. Vicarius n. 2. Gemin. in c. Romana de appell. Maranta Par. 4. dist. 5. n. 13. decis. Rota 5. de offic. Vicarij. Barb. in Rubr. de eod.*

VIII. Officiū Vicarij Generalis fini-

tur quatuor modis. *Primo* per mortem Episcopi ut n. 5. diximus. *Secundo* quando Episcopus expressè revocat, vel dimittit, quamvis jurasset se nunquam revocaturum esse. *Tertio* si Episcopus sedem mutet, vel aliò transferat. *Quarto* cessat ad tempus saltem, si contingat Episcopum excommunicari, vel suspendi. *Lancell. in templo lud. l. 2. Silvest. V. Vicarius. Zerola lo. cit. Lorichius V. Vicarius Episcopi n. 5. Abb. in c. 2. n. 2. Vt lite pendente. Reginald. l. 1. c. 6. n. 48. Tuschus Conclus. 191.*

IX. Vicarius Generalis Episcopi alium Vicarium Generalem substituere sibi non potest. *Glo. in c. de off. Vic. in 6. Clem. 1. de regularib. in V. locum aliorum.* Nihil tam envetat, uni alicui causas committere, atque ita constituere Vices gerentem c. 1. *de off. Vicar. in 6.* Potest etiam deligere, qui vel ad tempus, vel in absentia suâ obeat munus Vicarij Generalis sub nomine non Vicarij, sed Locumtenentis. c. *Romana. de off. Vicarij. in 6. Zecus de rep. Eccl. c. 23. Zerola. par. 1. V. Vicarius dub. 3. Garz. de benef. par. 5. c. 9. Sanch. de Matrim. l. 3. D. 7. n. 21. Guido Papa Q. 374. Maranta Par. 4. Dist. 5. n. 16. Feder. de Senis. Consil. 302. Tuschus Concl. 185.*

X. Dubium est, an Laicus creari possit Vicarius Episcopi in Spiritualibus? Non posse colligitur ex c. *In novâ 16. q. 7. DD. in c. 2. de iudic. & fusè Covarr. in relect. c. Alma mater. de sent. excom. §. 11. n. 3. Rebuffus quoque in pract. benef. tr. de Vicario Episcopi n. 35. Paul. Paris. Consil. 40. Vol. 4.* Nec causas criminales Clericorum Laico Episcopus delegare potest ex communi opinione secundum Ripam in c. *decernimus n. 34. de jud.* Nec junctim cum Clerico eas delegare potest, ut Decius scribit in d. c. *Decernimus. r. 5. quem refert Roan in Cons. 4. n. 4.* Ita ferè

Davalos l. 1. c. xi. Idem absolute negat Pia-
cius par. 2. c. 3. pag. 263. addens, ne unicam
quidem spiritualem causam Laico com-
mitti posse, neque in ipsum compromitti
c. Contingit iun. Glo. de arbitris. Excipe cau-
sam pecuniariam, quæ inter Clericos cõ-
mitti, & compromitti posset Laico. c. expo-
sita ibid. iun. Glo. V. compromissi. Similiter
etiam pro Assessore in iudicio spiritali
Laicus licitè adhibetur, quamvis de hone-
state melius adhiberetur Clericus. Item
si Episcopus habet jurisdictionem tempo-
ralem Laico ut Vicario committere pote-
tit. Ita ille. At Mosconius l. 1. par. 1. c. 10. etiam
Clericos excludit, si conjugati sint, aut bi-
gami, quamvis habitu & tonsura clericati
utantur, Papa nihilominus, ut qui absolu-
tam potestatem in omnibus causis Ecce-
lesiasticis habet, etiam spirituales causas Lai-
co delegare potest. Glo. in c. 1. D. 9. 4. & c.
Clericum nullus II. q. 1. Abb. in c. proposuit. de
*Conc. preb. Non posset tamen jurisdic-
tionem ordinariam principibus Laicis ad ver-*
sus Clericos concedere. Menoch l. 3. de test.
§. 22 n. 61. quem refert, & sequitur Iul. Clarus
4. §. si q. 4. n. 8. De Clericis nondum sa-
cerdos Ordines adeptis fatetur Davalos l. cit.
n. 9. adhiberi quidem à nonnullis Episco-
pis in Officiales, idque in rigore juris lici-
tum esse, consulit tamen, ut deinceps vi-
tare laborent, & presbyteros aut mini-
mum in sacris constitutos juri dicundo
præficiant. Clericos conjugatos etiam nõ
bigamos omnino excludit. Anchar. in c.
Romana n. 3. de off. Vicar. l. 6. Abb. in c. 2. n. 2.
de Cler. coniug. Felin. in c. 2. n. 6. de iud. Zach.
in addit. ad Abb. lit. A. c. in nova 16. q. 6. Re-
buss in praxi benef. V. Vic. Archiep. V. Davali
Directorium pag. 25. Suar. V. disp. 2. n. 10. Sil-
v. A. V. Laicus n. 5. Soto in 4. dist. 20. Q. 1. ar. 3.
Lancelot. l. 1. tit. 15. Cucchus l. 1. tit. 20.

§. III.

De Archipresbytero.

I. **A**rchipresbyter dicitur, quasi pres-
 byterorum primus. In Jure etiam
 Decanus nuncupatur. *c. ad hæc de off. Archi-*
eo quòd decem præsit, vel præesse possit.
 Olim post Archidiaconum primum lo-
 cum, & dignitatem obtinuit. Equidem si
 ordinis consecrationem spectes, cum ne-
 cessario Sacerdos sit, Archidiacono ma-
 jor est, si verò jurisdictionem, minor. *Glo.*
in c. 1. de off. Archipr. Reginald. l. 30. tr. 1. Sect.
3. Moscon. l. 1. par. 1. c. 13. Lancel. l. 1. tit. 14. An-
ton. Cucch. l. 1. tit. 17. Canis. l. 1. tit. 20.

II. Alius est Urbanus, alius Ruralis seu
 foraneus. Urbanus in urbe manens præest
 dignitati in Ecclesia Cathedrali, Ruralis
 in Parochia seu Plebania. *c. singula de off. Ar-*
chipr. Qui in Franconia nostra Decani ru-
rales appellantur, alibi Archipresbyteri
dicuntur, & certis Parochiis is honor sta-
bili lege affixus est, & melioribus tantum
confertur. Romæ olim tres erant. Unus
in Ecclesia Lateranensi, alius in S. Petro,
tertius in S. Maria Majore, quia in illis
Ecclesiis aliquando sedit Pontifex. Gloss.
hoc tit. Lancel. lo. cit. Vallensl. 1. tit. 24. Fillius.
Append. tr. 41. c. 1. Greg. Lopez. l. 8. tit. 6. par. 1.

III. Urbani Archipresbyteri officium
 est à jure ordinatum. Primò curare, ut re-
 liqui Sacerdotes divinum officium & mis-
 saritè celebrent, attendere ad mores illo-
 rum, & honestatem vitæ: item necessitati-
 bus illorum providere, *c. perlectis V. Archipr.*
d. 25. c. 1. 2. 3. de off. Archipr. Ad eoldem
pertinere, ut Cardinalium Sacerdotum
ministerio, & vitæ provideant Leo Pontius
in c.